LÆSE-GUIDE

LÆRE MIDDEL DK

TIL ARTIKLEN:

Fagspecifik anvendelse af multimodalitet på danske digitale fagportaler

AfStig Toke Gissel, Dorthe Carlsen, Lars Bo Kinnerup, Karna Kjeldsen, Maria Møller & Marianne Oksbjerg

17 **Learning Tech**
Tidsskrift for læremidler, didaktik og teknologi

Maria Møller og Marianne Oksbjerg
Udgivet af Læremiddel.dk 2026

02

HVAD FÅR DU UD AF AT LÆSE ARTIKLEN?

I artiklen får du indblik i, hvilke former for modaliteter og relationerne mellem dem, der præger fagspecifikke, digitale læremidler i form af de mest anvendte forløb på de to største fagportaler.

Denne viden kan blandt andet støtte lærere i at identificere, hvad de inden for de enkelte fag skal være opmærksomme på at undervise deres elever i, og samtidig kan det pege på nogle skrift-billede-konstruktioner, som er over-/tværfaglige, og som det dermed giver mening at undervise i som en mere generisk visuel-verbalsproglig forekomst.

Desuden kan artiklen fungerer som inspiration og rettesnor for læremiddelproducenter.

CENTRALE BEGREBER I ARTIKLEN

Multimodalitet
En multimodal tekst er en tekst, som indeholder flere forskellige meningsbærende ressourcer, som fx verbaltekst, maleri, video eller grafer.

Fagspecifik
Elementer, som er særligt kendetegnende for eller snævert knyttet til et bestemt fag

Overfagligt sprog
Ord og vendinger, der kan forstås og bruges på tværs af forskellige fagområder.

Generiske læsekompetencer
De almene færdigheder i at læse og forstå tekst, som kan bruges på tværs af alle fag – uanset om det er dansk, matematik eller naturfag.

ARTIKLENS OPBYGNING

Artiklen er struktureret i fem dele:

1. **Et abstract** på både dansk og engelsk, som giver en helt kort introduktion til artiklens formål, metode, resultater og målgruppe.

2. **Et indledende afsnit,** hvor der gennem inddragelse af andre beslægtede studier argumenteres for studiets relevans. Desuden rummer dette afsnit studiets forskningsspørgsmål.

3. **Et metodeafsnit**, der beskriver, hvordan er studiet gennemført, hvilken empiri er inddraget, og hvilken teoretisk ramme er anvendt ved analyserne af empirien.

4. **Analyser** inden for hvert af de seks fag.

5. **Diskussion og konklusion**, hvor der også redegøres for studiets fund.

HVORDAN ER STUDIET GENNEMFØRT - KORT FORTALT

Artiklen tager afsæt i et eksplorativt casestudie, der involverer seks fag og fire læremidler pr. fag fra to digitale fagportaler, Gyldendal og Alinea.

Vi undersøger, om og i givet fald hvilke mønstre der findes inden for fagenes brug af kombinationer af visuelle elementer og skrevet tekst, og navngiver disse lokale tekstheldeder, hvis de optræder hyppigt i fagets læremidler. Det forsøger vi at samle til en fagdidaktisk typologi for til sidst at vurdere, om det giver mening at syntetisere på tværs af undersøgelsens fag til en overordnet typologi for fagdidaktisk anvendelse af visuelt-verbalsproglige kombinationer i didaktiske læremidler.

HVAD FANDT STUDIET? - KORT FORTALT

Den dominerende strategi for skrift-billede-relation på tværs af fag er, at skriften er primær. Billeder anvendes især til at støtte elevens tilegnelse og læring.

Vi ser også, at mange billeder anvendes dekorativt og sjældent gøres til objekter for faglig, produktiv elevaktivitet, ligesom der ofte mangler metakommunikation om, hvordan visuelle elementer kan bidrage til forståelse af fagligt indhold eller instruktion i, hvordan eleverne kan bearbejde ("læse") de visuelle elementer. Dette peger på et uforløst potentiale – både i forhold til at støtte elevernes læring og deres disciplinærspecifikke literacy.

Alineas forløb har generelt en højere andel af visuelle elementer, men til gengæld integrerer forløbene på Gyldendals portal i højere grad de visuelle elementer gennem faglige aktiviteter. Undtagelser herfra ser vi i forløbene til matematik, hvor to tredjedele af de visuelle elementer på Alineas portal er objekt for fagdidaktisk aktivitet, fx gennem integration af dynamiske modeller.

Gå til YouTube-kanal

BLIV KLOGERE

Find video-explainers på begreber, som er nyttige at kende til, når du læser forskningsartikler.

Du finder alle videoer på vores YouTube-kanal og på Learning Techs hjemmeside.